

Asia: VN/21366/2020

Arviomuistio postilain muutoksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriölle

Lausunto arviomuistiosta postilain muutoksista

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto arviomuistiosta ja lausuu siitä seuraavaa:

Muistion tarkoituksena on kuvata postipalvelujen nykytilaan liittyviä ongelmia ja esittää postilakiin mahdollisesti tarvittavia muutoksia. Muistion pohjana on pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman kirjaukset ja Valtioneuvoston kanslian 14.1.2020 asettaman valtiosihteeriöryhmän loppuraportti. Valtiosihteeriöryhmä ehdotti, että postinkannossa siirryttäisiin samanaikaisesti kolmipäiväiseen jakeluvoitteeseen ja otettaisiin käyttöön määräaikainen haja-asutusalueiden tiedonvälitystuki viisipäiväisen sanomalehtien jakelun turvaamiseksi. Kolmipäiväinen jakeluvoitte ehdotettiin aloittavaksi vuodesta 2022 alkaen. Arviomuistiossa on lisäksi tuotu esiin muutamia virkamiesten ehdotuksia postilain täsmentämiseksi.

Arviomuistion mukaan tavoitteena on postinjakelun turvaaminen koko maassa ja jakelukustannusten pitäminen kohtuullisina niin, ettei valtion tarvitse tukea yleispalveluun kuuluvaa postinjakelua. Postilain säädöshankkeen sanotaan keskittyvän nimenomaan postinjakelun turvaamiseen. MTK luonnollisesti pitää postinjakelun turvaamista koko maan alueella oikein valittuna tavoitteena. Postinjakelun turvaaminen kaikille asuinpaikasta riippumatta on tärkeää kansalaisten yhdenvertaisuuden kannalta.

MTK on samaa mieltä Traficommin kanssa siitä, että perustuslain asettama yhdenvertaisuusvaatimus huomioiden viisipäiväisestä jakeluelvoitteesta ei voida poiketa esimerkiksi vain sillä perusteella, että siitä aiheutuu keskimääräistä suuremmat kustannukset. Pyydämme ministeriötä kiinnittämään huomiota siihen, että postinjakelun toimivuutta ja yhdenvertaisuutta ei ole arviomuistiossa tarkasteltu kovinkaan yksityiskohtaisesti kansalaisten perusoikeuksien valossa. Käsityksemme mukaan monet lainmukaiset kansalaisen oikeudet, jopa perusoikeudet, voivat vaarantua, jos postinjakelun yleispalveluelvoitetta kevennetään suunnitellulla tavalla. Asia on syytä lainvalmistelun aikana selvittää yksityiskohtaisemmin.

Postilain muutosta valmisteltaessa on luonnollisesti huomioitava EU:n postidirektiivin valtiolle asettama velvoite huolehtia siitä, että yleispalvelu on taattu vähintään viitenä työpäivänä viikossa. Direktiivin tarkoittama yleispalvelu tarkoittaa vähintään yhden keräilyn ja yhden jakelun jokaiselle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilöille perille kantona. Arviomuistiossa todetaan viisipäiväisen jakeluelvoitteen olevan direktiivin selvä pääsääntö.

Arviomuistiossa todetulla tavalla postipalveludirektiivi näyttäisi edellyttävän tuotelajikohtaista palvelun hinnoittelua. MTK on samaa mieltä ministeriön arviosta, jonka mukaan yleispalvelun tarjoajan on hinnoiteltava yleispalveluun kuuluvat postipalvelunsa siten, että kunkin yleispalvelun hinnoittelu on kohtuullista, avointa ja syrjimätöntä.

Toimiva ja kohtuuhintainen postinjakelu on digitalisaatiosta huolimatta edelleenkin yksi yritystoiminnan perusedellytyksistä kaikilla alueilla ja toimialoilla. Hallitusohjelman mukaisen digitaalisen edistämisen ohjelman tavoitteena on, että julkiset palvelut ovat kansalaisten ja yritysten saatavilla digitaalisesti vuoteen 2023 mennessä. MTK luonnollisesti näkee tämän tärkeänä tavoitteena ja maaseudun kannalta hyödyllisenä kehitysaskeleena. Julkisten palvelujen tarjoaminen digitaalisesti kuitenkin edellyttää, että tietoliikenneyhteydet toimivat tasaveroisesti koko maan alueella. Valitettavasti emme usko tämän toteutuvan vuoteen 2023 mennessä. Julkisten palvelujen tasaveroisen saatavuus edellyttää jatkossakin Postin yleispalveluelvoitteen säilyttämistä riittävässä laajuudessa. Ilman valtion tukea tämä tuskin voisi toteutua. Tuelle on kuitenkin olemassa hyväksyttävät perusteet. Useimmat EU:n jäsenvaltiot tukevat sekä kirjepostin että sanomalehtien jakelua. Tuet kohdistuvat siis myös sanomalehtien jakeluun.

MTK pitää tärkeänä yleispalvelukirjeiden jakelua viitenä päivänä viikossa niillä alueilla, joissa ei ole sanomalehtien ylläpitämää jakeluverkkoa eli lehtien varhaisjakelua. Postilakia uudistettaessa on edelleenkin syytä varmistaa sanomalehtien jakelu harvaanasutuilla alueilla vähintään viisipäiväisenä. Jos yleispalvelukirjeiden jakeluelvoite muutetaan kolmipäiväiseksi, niin arviomuistiossa esiin tuotu tuen myöntäminen sanomalehtien jakeluun on välttämätöntä. Käsityksemme mukaan jakelutuen tarve on pysyvä, eikä määräaikainen kuten arviomuistiossa esitetään.

Vesa Malila

lakimies, varatuomari

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Malila Vesa

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y.